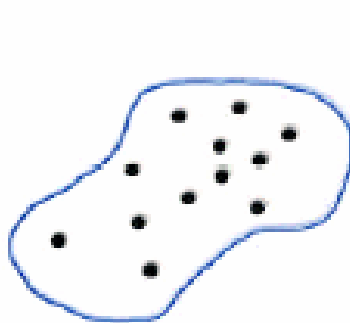

Ημιαγώγιμα Υλικά

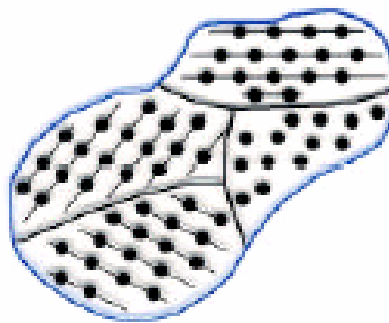
II	III	IV	V	VI
	B	C	N	
	Al	Si	P	S
Zn	Ga	Ge	As	Se
Cd	In		Sb	Te

Elemental	IV-IV compounds	III-V compounds	II-VI compounds
Si	SiC	GaN	ZnS
Ge	SiGe	GaAs	ZnTe
		InP	CdTe
		GaP	
		InSb	

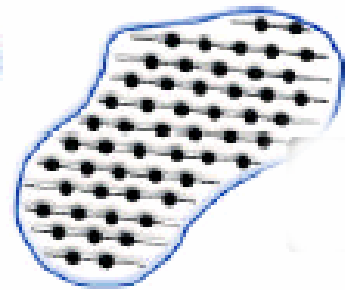
Δομές Πλέγματος

Άμορφο

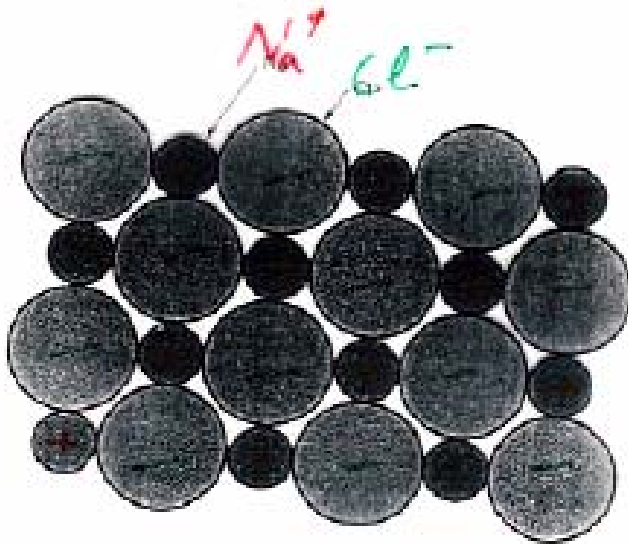

Πολύ-κρυσταλλικό

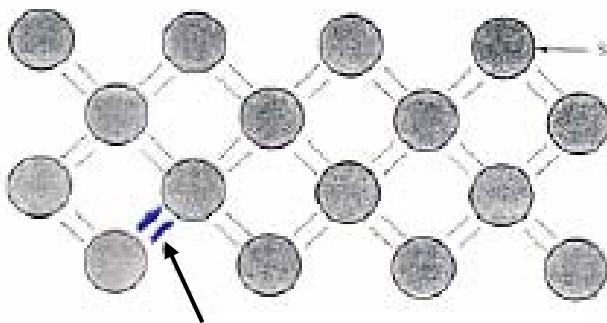

Κρυσταλλικό

Δυνάμεις Συνοχής (Bonding Forces)

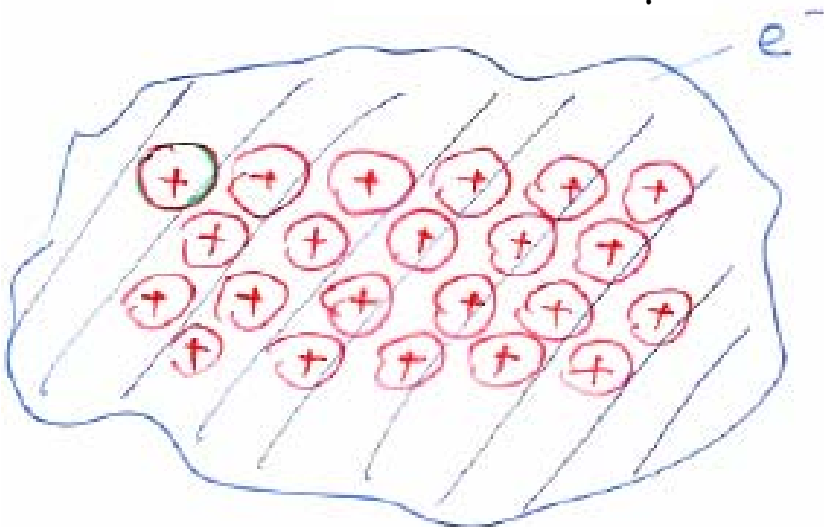

Ιονικοί
(Μονωτές)

Ομοιοπολικοί
(Ημιαγωγοί)

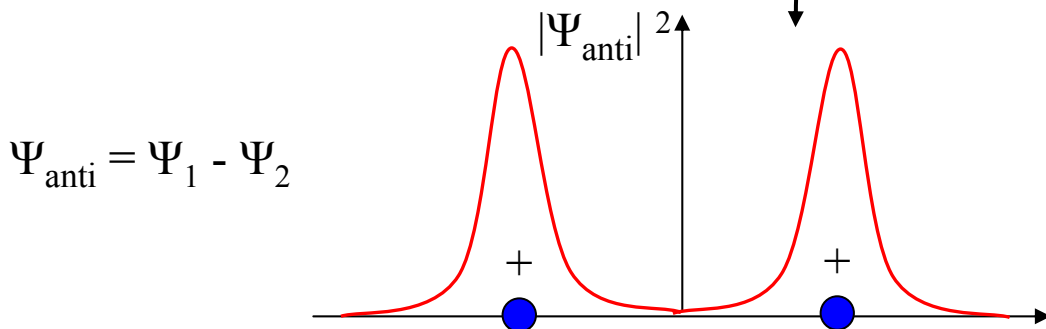
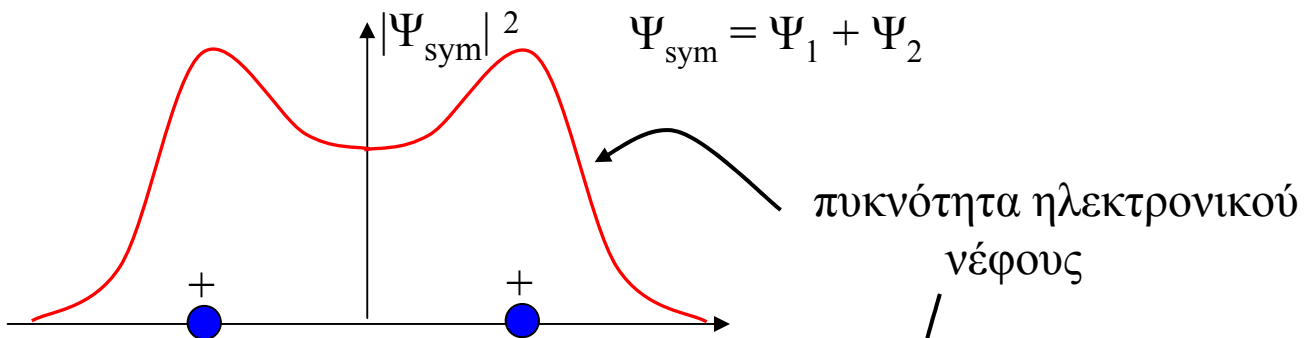
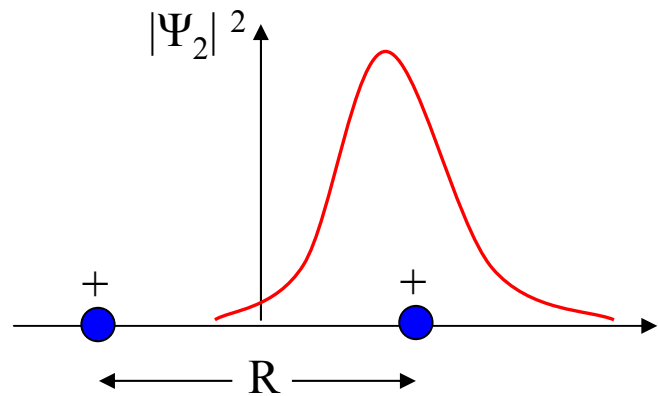
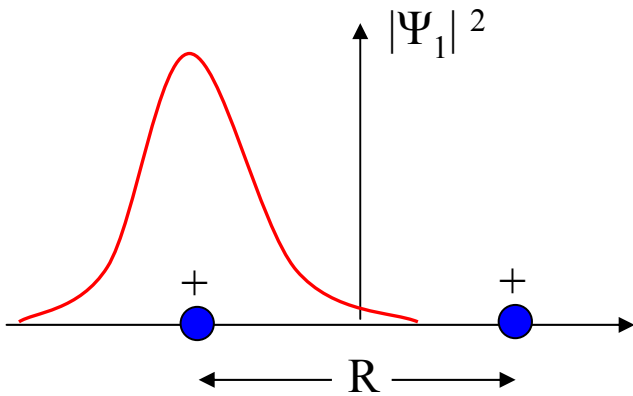
δυο e^- ανά δεσμό

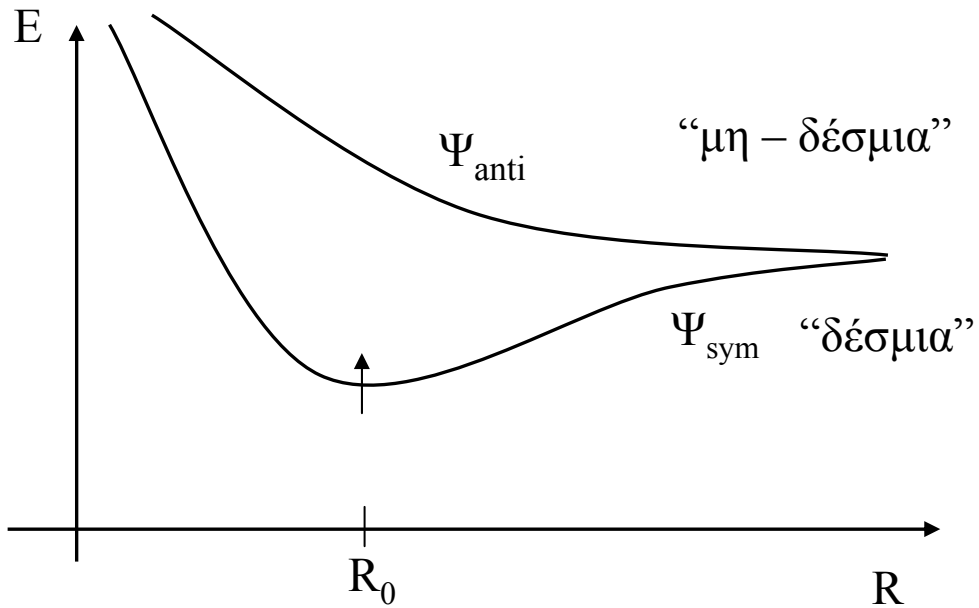

Μεταλλικοί
(Μέταλλα)

Ομοιοπολικοί Δεσμοί

- Ας εξετάσουμε H_2^+ : 2 πρωτόνια + 1 ηλεκτρόνιο
- Οι λύσεις της εξίσωσης Schrödinger για 2 πρωτόνια προκύπτουν με υπέρθεση των κυματοσυναρτήσεων δυο απομονωμένων ατόμων

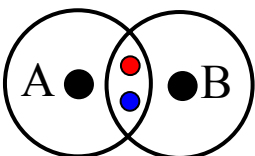

- R_0 είναι απόσταση ισορροπίας στο H_2^+
- Το ηλεκτρόνιο καταλαμβάνει δέσμια τροχιακά
- Για το H_2 το δεύτερο ηλεκτρόνιο καταλαμβάνει δέσμιο τροχιακό με αντίθετο spin

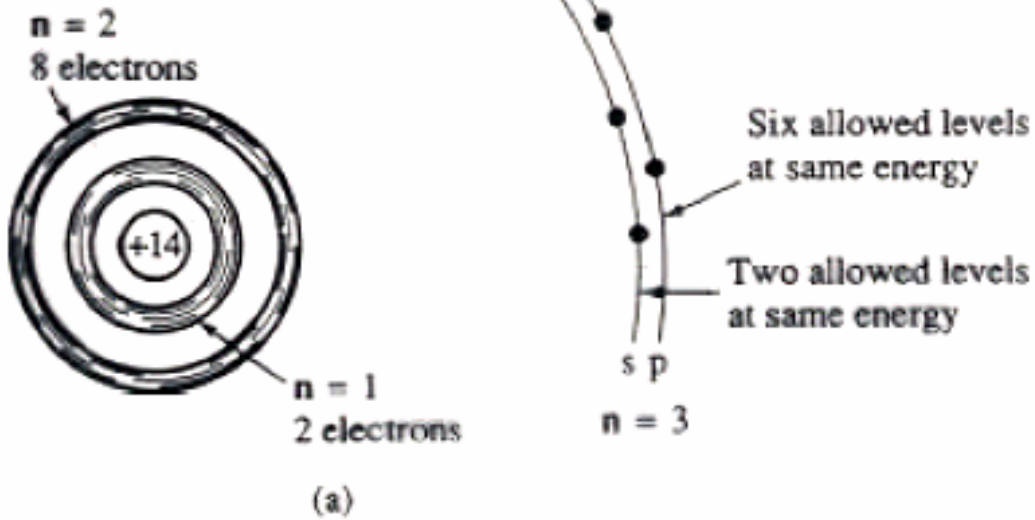

- Ομοιοπολικοί δεσμοί - σχηματίζονται με ανταλλαγή δυο ηλεκτρονίων

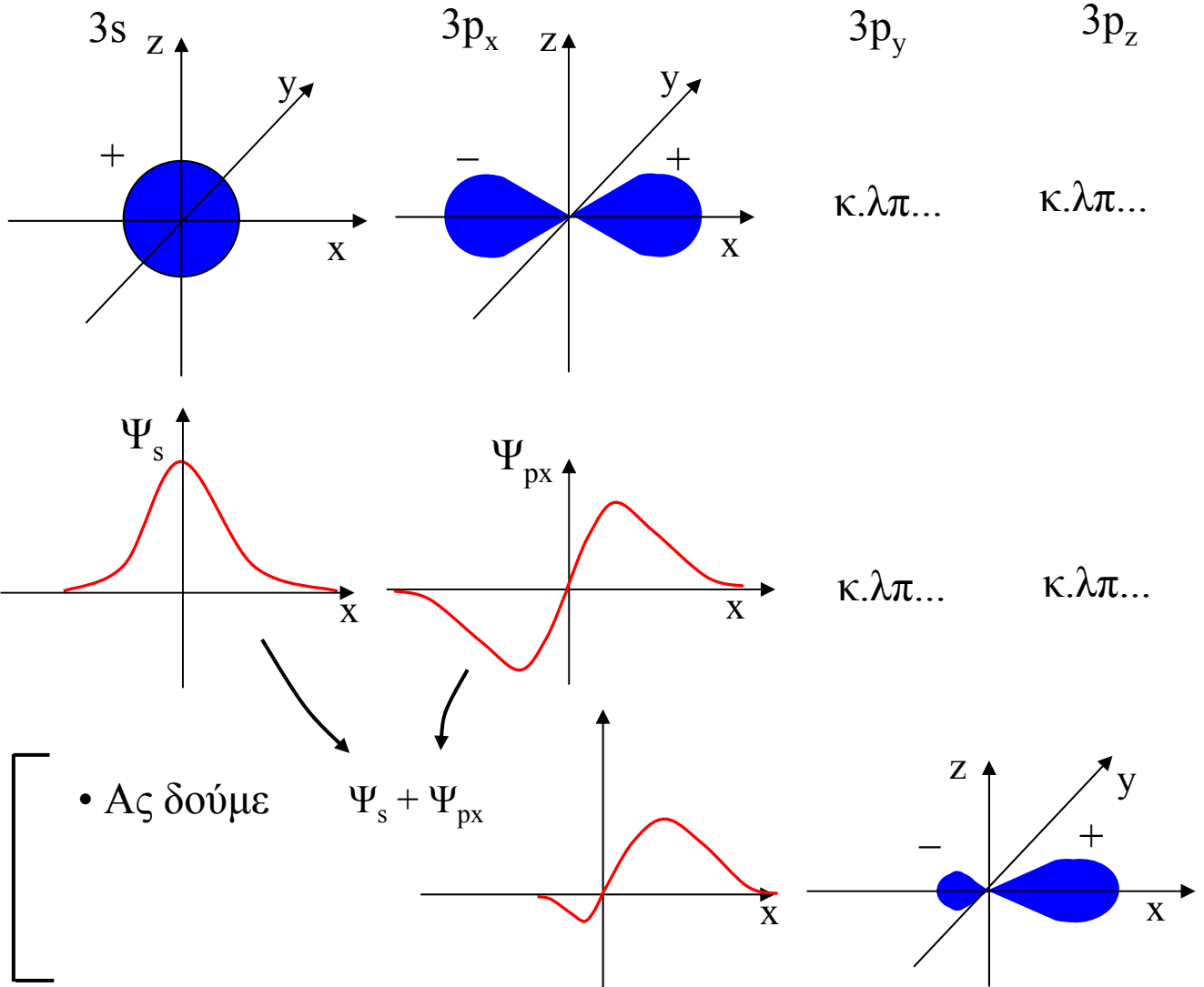

Si-atom

14 electrons

- Εξωτερικά ηλεκτρόνια στα 3s και 3p τροχιακά
- Όλες οι καταστάσεις πρέπει να συμπεριληφθούν για να δώσουν λύσεις της εξ. Schrödinger για Si – Si στο κρύσταλλο
- Έχουμε τέσσερεις καταστάσεις τροχιακών

- Οι σωστοί συνδυασμοί είναι:

$$\Psi_1 = s + p_x + p_y + p_z$$

$$\Psi_2 = s + p_x - p_y - p_z$$

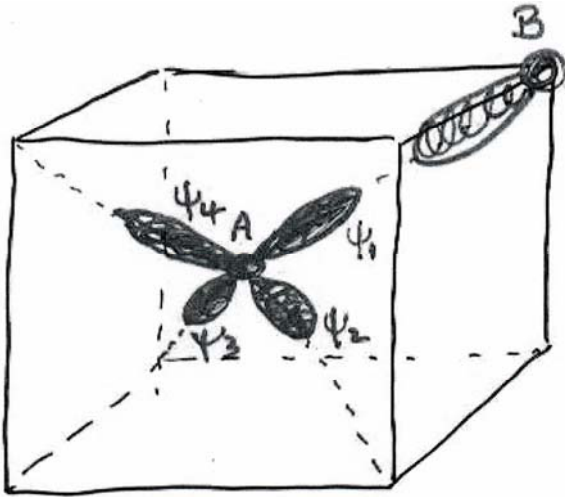
(να συμπεριληφθούν όλες οι καταστάσεις)
 (κοιτάει προς την διεύθυνση $\langle 111 \rangle$)
 (--- // --- // --- $\langle \bar{1}\bar{1}\bar{1} \rangle$)

$$\Psi_3 = s - p_x + p_y - p_z$$

$$\langle \bar{1}\bar{1}\bar{1} \rangle$$

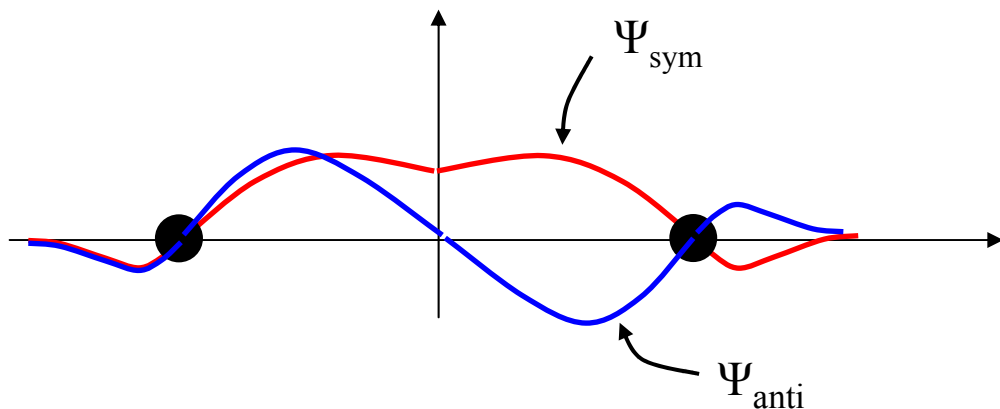
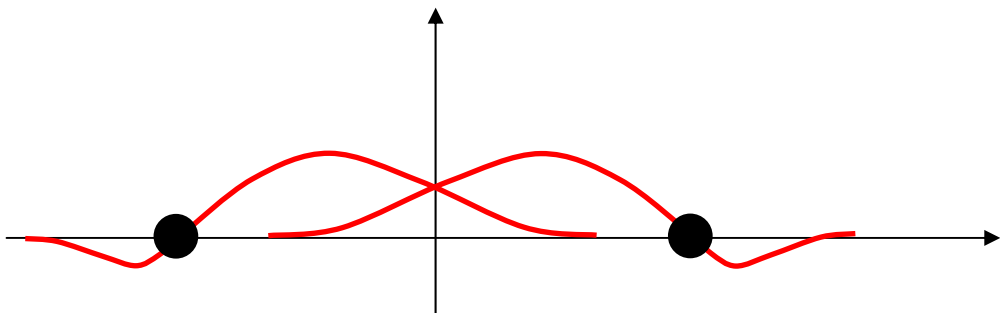
$$\Psi_4 = s - p_x - p_y + p_z$$

$$\langle \bar{1}\bar{1}1 \rangle$$

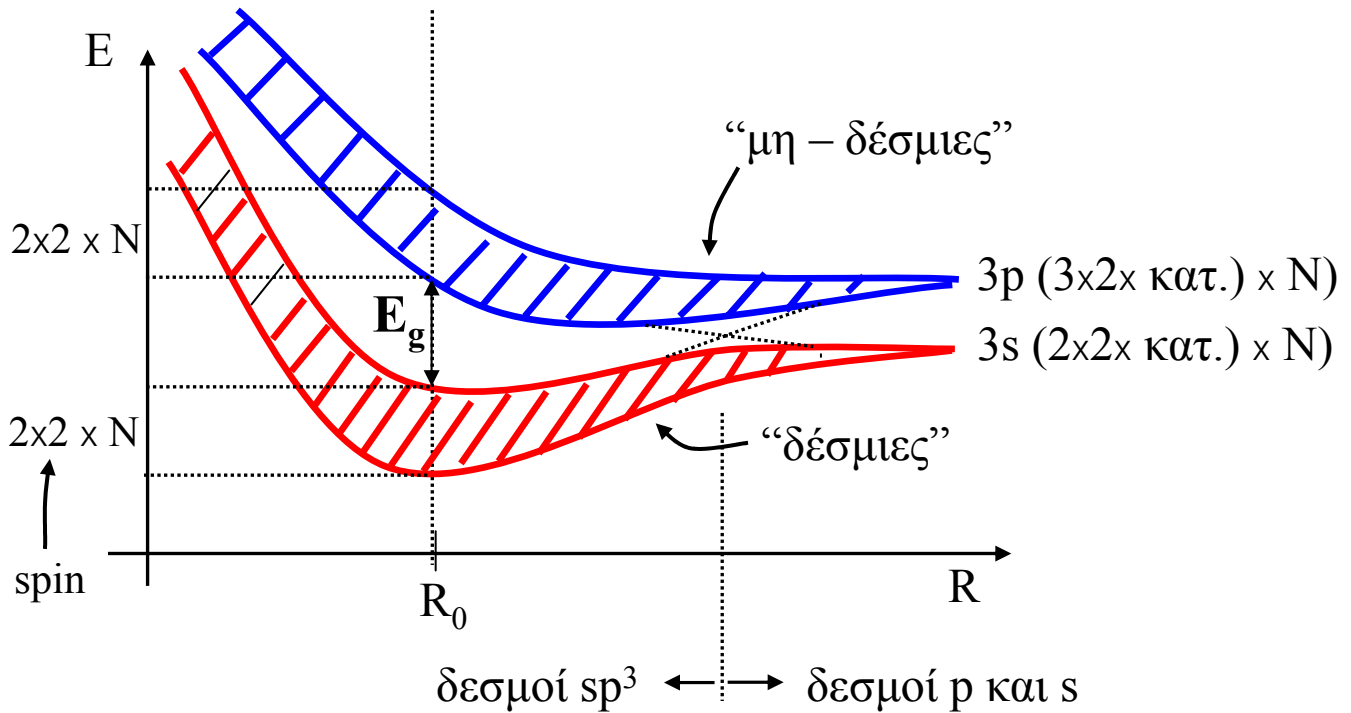

“sp³” τροχιακά

- sp³ τροχιακά από γειτονικά άτομα του Si σχηματίζουν δέσμιους και μη-δέσμιους συνδυασμούς: -

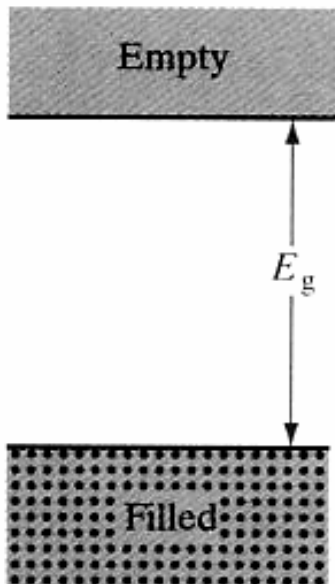

Ενέργεια ηλεκτρονίου vs. απόσταση Si - Si

- Δέσμιες καταστάσεις $\longrightarrow$ **Ζώνη Σθένους (ZΣ)**
- Μη-δέσμιες καταστάσεις $\longrightarrow$ **Ζώνη Αγωγιμότητας (ZA)**
- Τα ηλεκτρόνια e^- συμπληρώνουν όλη την ZΣ
  - N Si άτομα $\times$ 4 $\longrightarrow$ 4 N ηλεκτρόνια
- Προσέγγιση Tight - binding
(γραμμικός συνδυασμός των ατομικών τροχιακών)

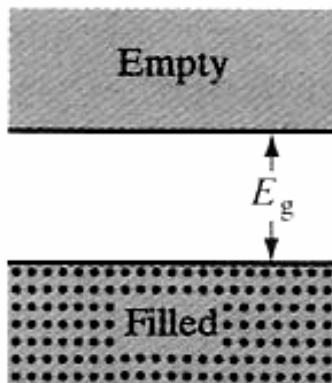

Μονωτής

$$E_g \gg kT$$

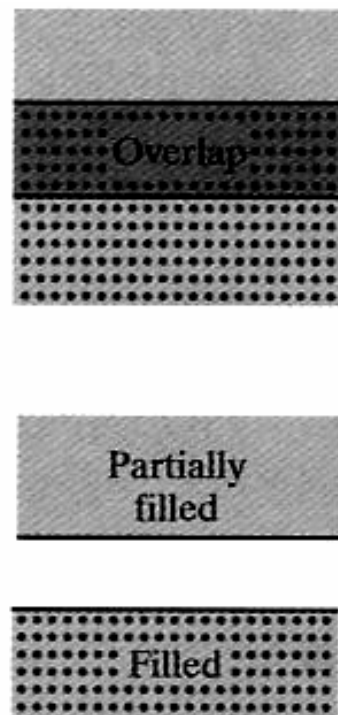
δεν έχουμε
ελεύθερους
φορείς

Ημιαγωγός

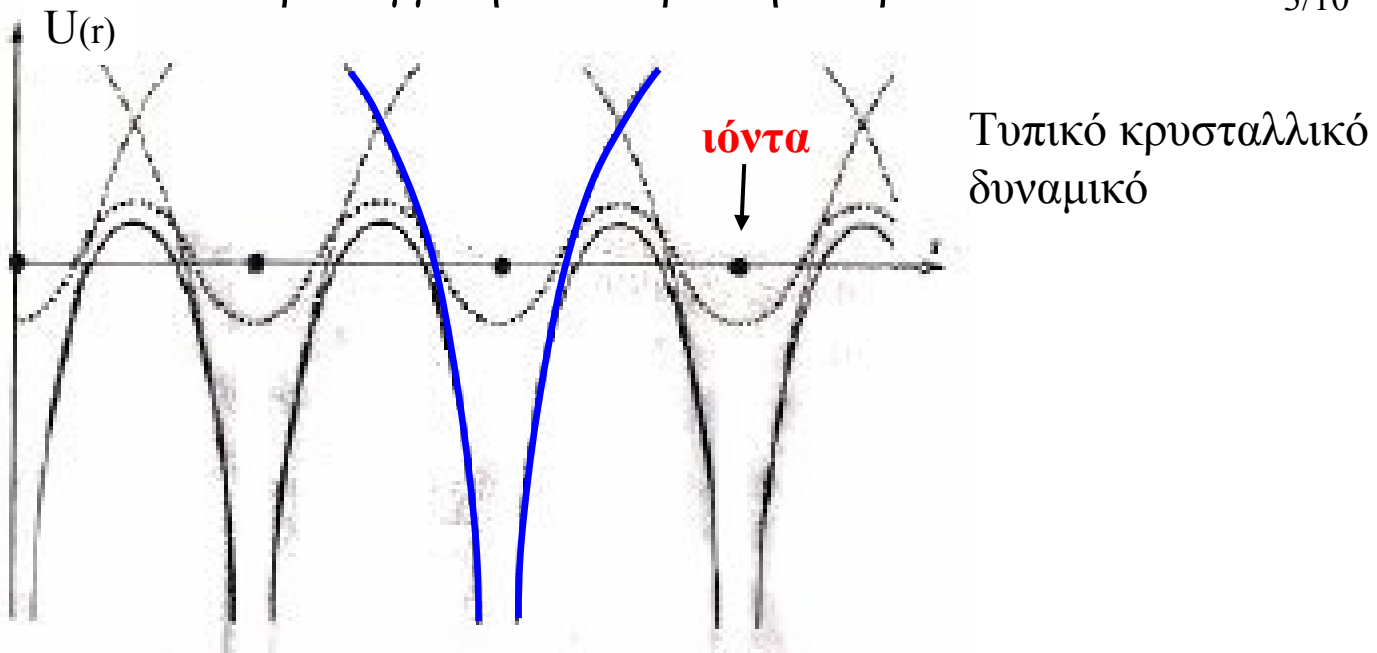
$$E_g \sim kT$$

έχουμε
ελεύθερους
φορείς $\sim T$

Μέταλλο

έχουμε πάντα
ελεύθερους
φορείς $\sim T$

Εξίσωση Schrödinger για ένα ηλεκτρόνιο είναι

$$H\psi = \left(-\frac{\hbar^2}{2m} \nabla^2 + U(r) \right) \psi = E\psi$$

$$U(r + R) = U(r) \longrightarrow \text{ενεργό δυναμικό ενός ηλεκτρονίου}$$

για όλα ανύσματα του πλέγματος Bravais

$$\psi_k(x) = u(k_x, x) e^{ik_x x} \longrightarrow \text{συνάντηση Bloch}$$

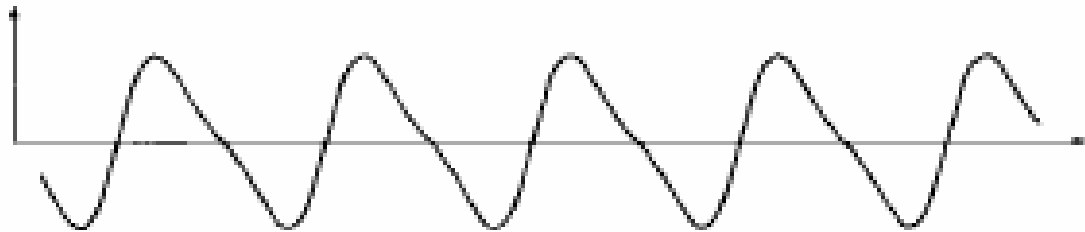
$\swarrow$ **κυματόανυσμα**

$$\text{όπου } u_k(x + R) = u_k(x) \longrightarrow \text{Bloch modulation function}$$

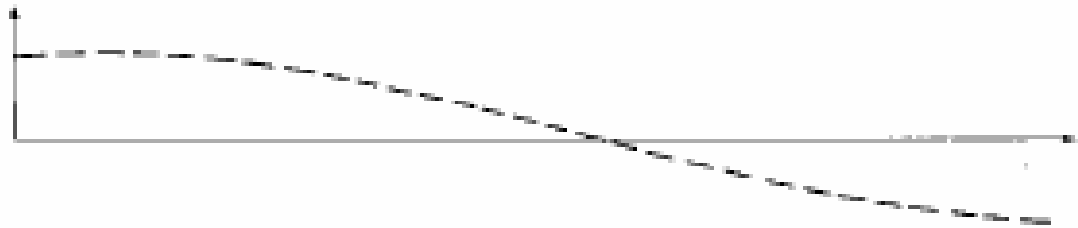
$$p = \hbar k \longrightarrow \text{ορμή}$$

$$E = E(k) \longrightarrow \text{σχέση διασποράς}$$

lattice-periodic function $u_k(x)$

Wavefunction $\cos(kx + \delta)$

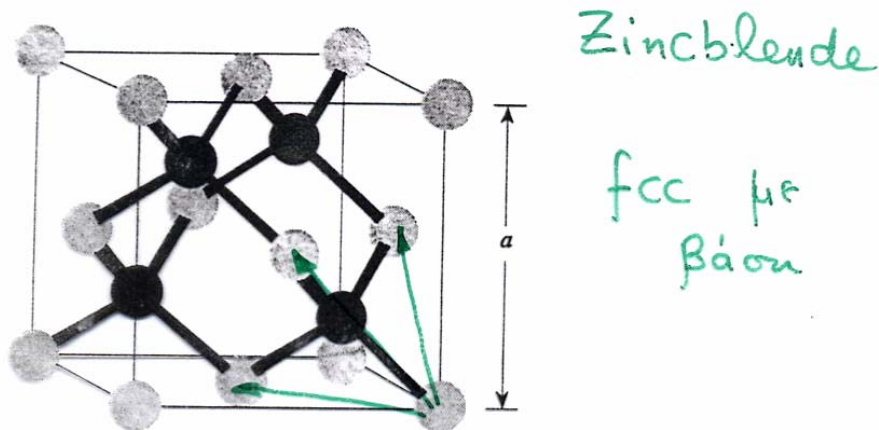

Bloch wave $u_k(x) \cos(kx + \delta)$

Distance x

Real part of ψ

Σχήμα 1.5: Κρυσταλλική δομή zinc blende. Η δομή αποτελείται από τα διαπερνώντας το ένα το άλλο fcc πλέγματα, το ένα μετατοπισμένο από το άλλο κατά μία απόσταση $(\frac{a}{4}, \frac{a}{4}, \frac{a}{4})$ κατά μήκος της κύριας διαγωνίου. Το υποκείμενο πλέγμα Bravais είναι fcc με βάση δύο ατόμων. Οι θέσεις των δύο ατόμων είναι $(0,0,0)$ και $(\frac{a}{4}, \frac{a}{4}, \frac{a}{4})$.

Πλέγμα Bravais

$$\vec{R}' = \vec{R} + n_1 \vec{a}_1 + n_2 \vec{a}_2 + n_3 \vec{a}_3$$

Το σύνολο των $\vec{k}$ για τα οποία τα επίπεδα κύματα έχουν την περιodicότητα του πλέγματος Bravais, δηλαδή

$$e^{i\vec{k}(\vec{r}+\vec{R})} = e^{i\vec{k}\vec{r}} \Leftrightarrow e^{i\vec{k}\vec{R}} = 1 \quad \forall \vec{R}, \text{ αποζητών}$$

το ανάστροφο πλέγμα, το οποίο είναι επίσης πλέγμα Bravais.

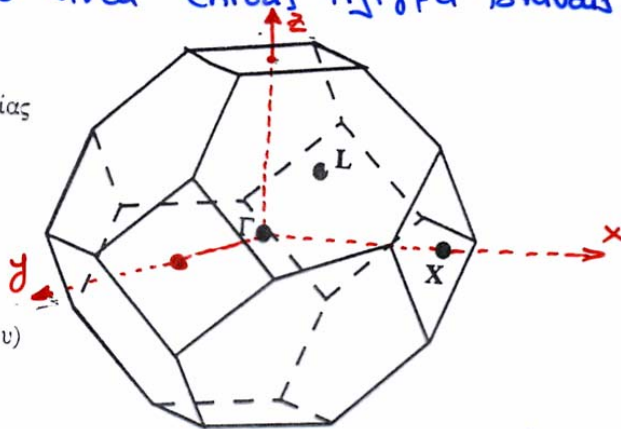
σημαντικά σημεία υψηλής συμμετρίας

σημείο Γ : $k_x = 0 = k_y = k_z$

σημείο X: $k_x = \frac{2\pi}{a}; k_y = k_z = 0$

σημείο L: $k_x = k_y = k_z = \frac{\pi}{a}$

a = σταθερά πλέγματος (ακμή κύβου)

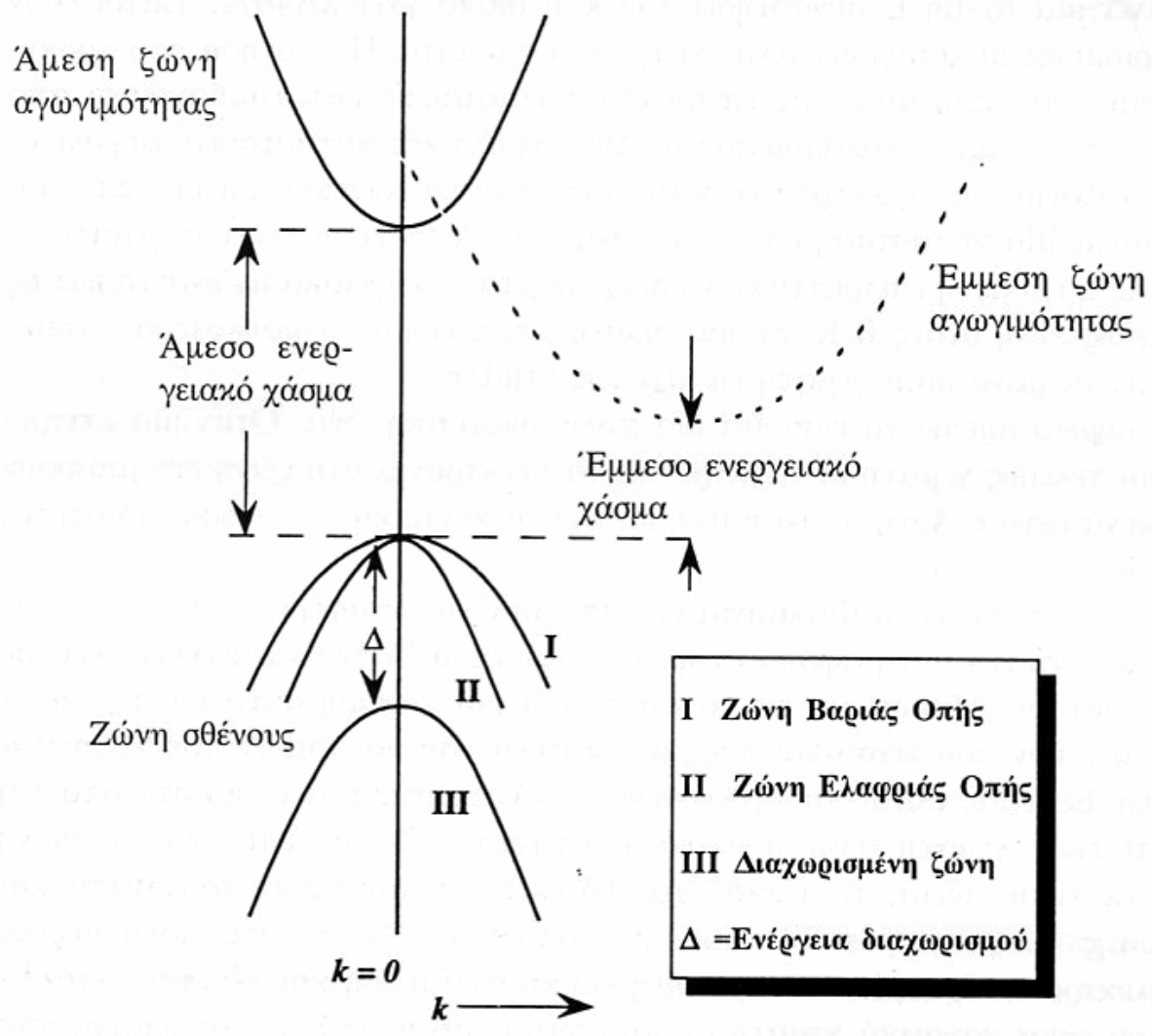

Ζώνη Brillouin του fcc.

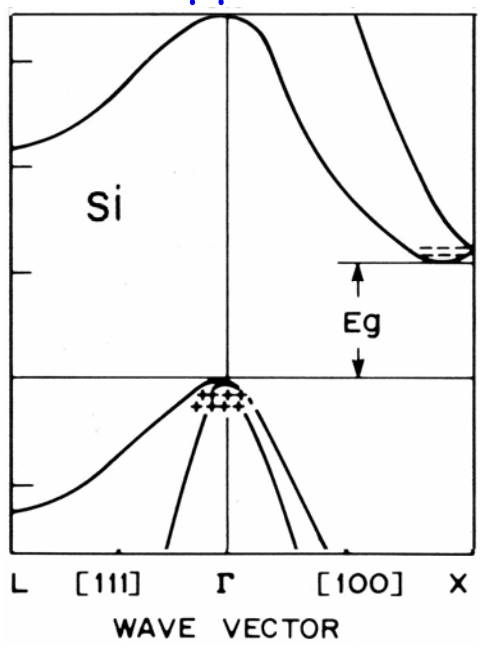
$$\vec{b}_1 = 2\pi \frac{\vec{a}_2 \times \vec{a}_3}{\vec{a}_1 \cdot (\vec{a}_2 \times \vec{a}_3)}$$

$$\vec{b}_2 = 2\pi \frac{\vec{a}_3 \times \vec{a}_1}{\vec{a}_2 \cdot (\vec{a}_3 \times \vec{a}_1)}$$

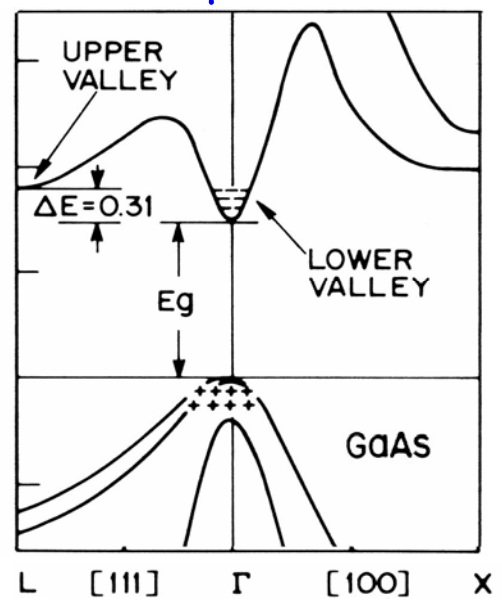
$$\vec{b}_3 = 2\pi \frac{\vec{a}_1 \times \vec{a}_2}{\vec{a}_3 \cdot (\vec{a}_1 \times \vec{a}_2)}$$

Έμμεσο

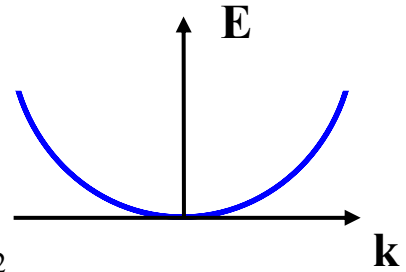
Άμεσο

Για ελεύθερο ηλεκτρόνιο

$$E = \frac{mv^2}{2} + V$$

$$p = mv = \hbar k \quad E = \frac{1}{2} \cdot \frac{p^2}{2m} = \frac{\hbar^2 k^2}{2m}$$

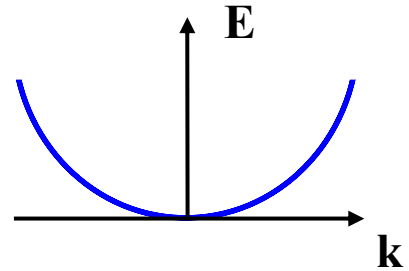
Για ηλεκτρόνιο στο κρύσταλλο $E = E(k)$, κοντά στις άκρες των ζωνών $m \rightarrow m^*$ $E \sim k^2$

$$E = \frac{\hbar^2 k^2}{2m^*}$$

m^* - ενεργός μάζα

$$m^* = \frac{\hbar^2}{\partial^2 E(k) / \partial k^2}$$

$$m^* \sim \frac{1}{\text{κυρτότητα}}$$

αντίστροφο ανάλογο της κυρτότητας

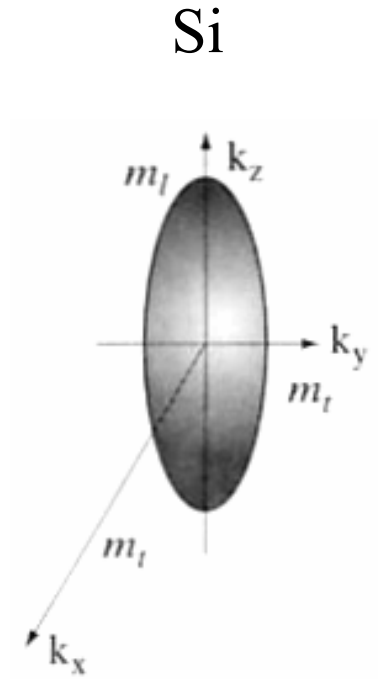
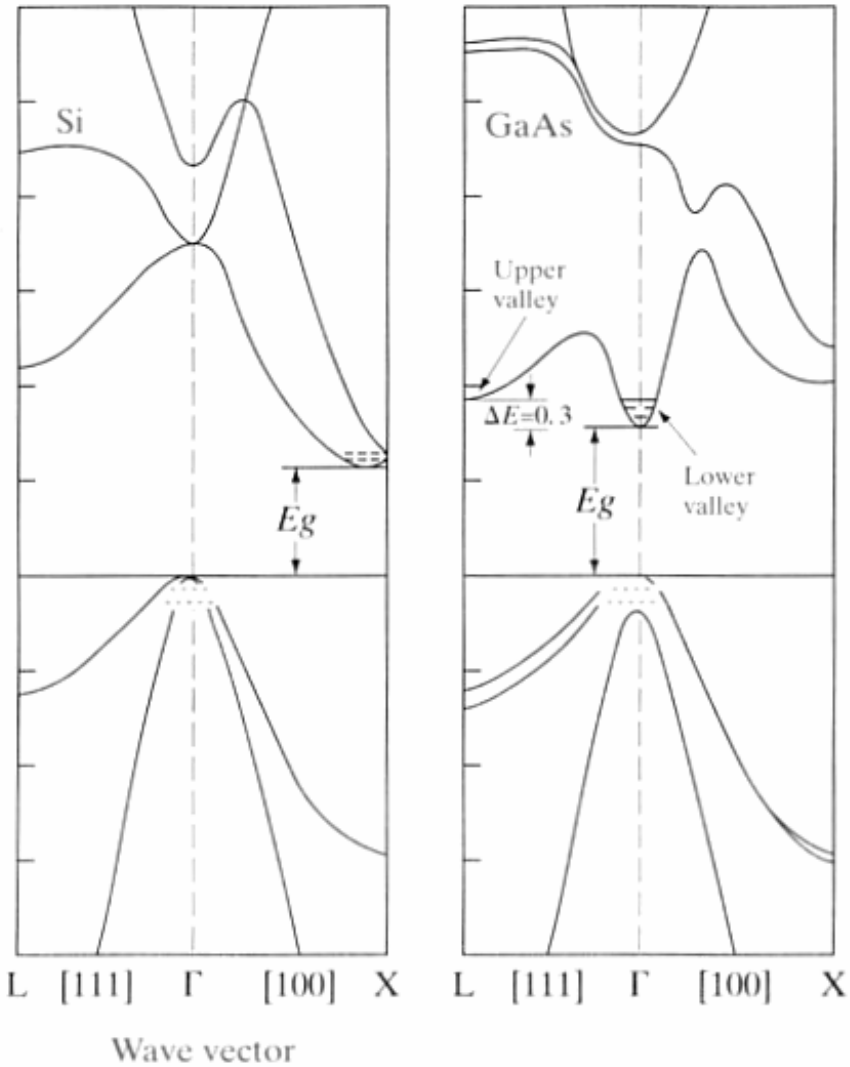
Τα ηλεκτρόνια στο κρύσταλλο δεν είναι ελεύθερα :-

Newton 2nd law $m \frac{dv}{dt} = \sum F = \sum F_{\text{int}} + \sum F_{\text{ext}}$

δυνάμεις κρυστάλλου

αντικαταστήσουμε $m^* \frac{dv}{dt} = F_{\text{ext}}$

προσέγγιση
ενεργός μάζας

m_l – ενεργός μάζα στην κατεύθυνση παράλληλη με ΓΧ

m_t - ενεργός μάζα στην εγκάρσιο κατεύθυνση (επίπεδο k_x, k_y)

Ενεργός μάζα ζώνης αγωγιμότητας

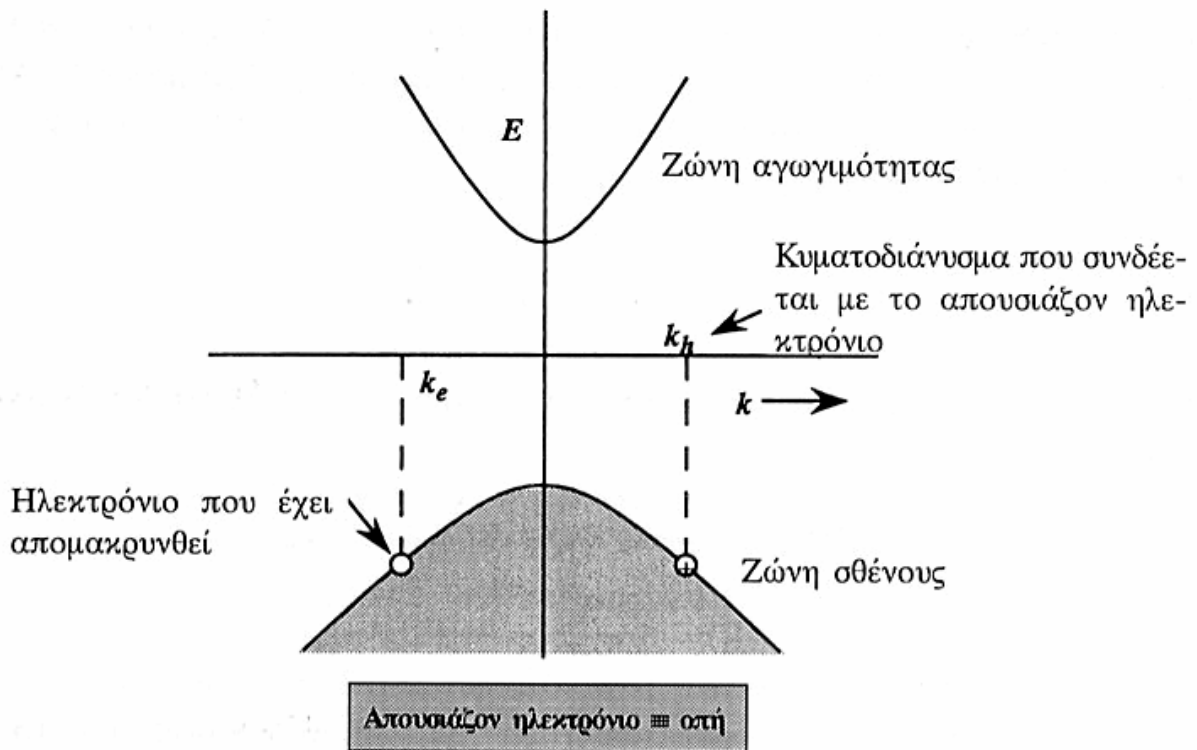
$$\frac{1}{m_c} = \frac{1}{3} \left(\frac{1}{m_x} + \frac{1}{m_y} + \frac{1}{m_z} \right)$$

	Si
m_n^*	$m_t=0.19m_0$ $m_l=0.98m_0$
m_h^*	$0.56m_0$

	GaAs
m_n^*	$0.067m_0$
m_h^*	$0.48m_0$

Τι είναι οπή ?

1. Δεν είναι πραγματικό σωματίδιο
2. Χρησιμοποιείται για να περιγράψει κανείς σύστημα στο οποίο απουσιάζει το ηλεκτρόνιο
3. Ιδιότητες $+e$, $+m_h^*$

Σχήμα 2.10: Διάγραμμα που δείχνει το κυματοδιάνυσμα του ηλεκτρονίου που λείπει k_e . Το κυματοδιάνυσμα του συστήματος με το εκλειπόν ηλεκτρόνιο είναι $-k_e$, το οποίο σχετίζεται με την οπή.

$k_h = -k_e$ Το ολικό κυματόνυσμα όλων ηλεκτρονίων σε μια πλήρως κατειλημμένη ζώνη ισούται με 0 γιατί για κάθε ηλεκτρόνιο στο $+k$ υπάρχει ένα ηλεκτρόνιο στο $-k$. Αφαιρώντας ένα ηλεκτρόνιο με κυματόνυσμα k_e αφήνει οπή με κυματόνυσμα $k_h = -k_e$.